

המדרש: המוכר שדה לאשתו:

קנתה האשה, ואין אומרים לגלויי זוזי הוא דבעי,

לזה מן העבד ושחררו, מן האשה ונרשה, אין לחן עליו כלום — ומאי טעמא! ? וכי לאו משום דאמרי: לגלויי זוזי הוא דבעא! ?

ומשנינן: שאני התם, דלא משיי איניש נפשיה "עבד לזה לאיש מלוה", וכמבואר כל זה לעיל.

אמר רב:

המוכר שדה לאשתו, קנתה ואין אומרים "לגלויי זוזי הוא דבעי", והבעל אוכל פירות כשאר נכסי מלוה.

אבל הנותן שדה לאשתו במתנה: קנתה, ואין הבעל אוכל פירות, ומשום שהנותן בעין יפה הוא נותן, ועל מנת שלא לאכול

נא-ב

ובעל אוכל פירות כשאר נכסים של האשה שהוא אוכל פירותיהם — (1)

ברם, רבי אבא ורבי אבהו וכל גדולי הדור אמרו, שאין הוא אוכל פירות; כי במתנה ביקש ליתנו לה ואין הבעל אוכל פירות ממתנה שנתן לאשתו, ולמה כתב לה לשום מכר: כדי ליפות את כחה, (2) שאם יבוא מערער לומר שאין השדה שלו, יפצנה!

מיתובי רב הונא בר אבין שאמר: קנתה, ואין אומרים לגלויי זוזי הוא דבעי, מהא דתניא: (3)

מעבדו מעות שאינן טמונין [ראה סוגיית הגמרא בהמשך הענין, דבאלו אין שייך לומר לגלויי זוזי הוא דבעי], וגירש את האשה ושחרר את העבד, חייב לפרועם, דכל שלוה מהם מעות שאינן טמונין אודויי אודי דשלהם הם שניתנו להן בענין שאין לו בהם כלום; גם מלשון רבינו יונה שהובא בהערה לעיל משמע קצת, דהנידון הוא אם יש במעשיו משום הודאה.

1. כתב הרשב"ם: לא גרע מנכסים שנפלו לה בירושה; וכוונתו לומר, שאם כי לא היו נכסים אלו בשעת נשואין, מכל מקום הבעל אוכל פירות.

2. כתב הרשב"ם: אבל בסתם מוכר אין אומרים כן, שאינו אוהבו כל כך.

3. הקושיא מן הבריייתא הזו, כבר נשנתה לעיל, אלא שבבית המדרש הקשו אותה הן על רב

לא תאמר כן, אלא, מודה הוא שאין היא מעלימה ממנו כספים, והכספים שהיא נותנת לו הם כספים פרטיים שלה שקיבלתם על מנת שלא יהא לבעלה רשות בה, או שקימצה ממוזנותיה, אם כן מה שייך לומר שדוקא בהלואה הוא מתכוין לגלויי זוזי משום שאינו רוצה להיות עבד לזה לאיש מלוה, והרי אם לא אמרינן במכירה לגלויי זוזי הוא דבעי, הוא משום שהכספים הם שלה ולא גנבתם ממנו, ולמה לא ירצה להשתעבד להיות עבד לזה, וכי ברירה יש לו; ובהכרח שכוונת הגמרא היא שאפילו אם תמצא לומר שמוכן הוא למכור בתמורת כספים שלו, אין הוא מוכן להשתעבד ללא קבלת תמורה אמיתית, [ומיהו דלפי זה צריך ביאור: איך יכול למכור או להשתעבד במעות שאינם שלו].

אך ראה לשון הרשב"א כאן בד"ה שאני התם דלא ניחא ליה דליהו עבד לזה לאיש מלוה, שכתב: ושמעינן מינה: דלזה מאשתו או

פירות.

ורבי אלעזר אמר: אחד זה ואחד זה, קנתה, ואין הבעל אוכל פירות, ומשום שבמתנה ביקש ליתנו לה, ולמה כתב לה לשום מכר כדי לייפות את כחה; וכמבואר לעיל בשם רבי אבא ורבי אבהו וכל גדולי הדור.

עבד רב חסדא עובדא [עשה רב חסדא למעשה] **כרבי אלעזר** באיש שמכר שדה לאשתו, שאין הבעל אוכל פירות.

אמרו ליה רבנא עוקבא ורבנא נחמיה בני בנתיה [בני בנותיו] **דרב חסדא, לרב חסדא:**

וכי שביק מר רברבי ועביד כזוטרי [מניח אתה את הגדולים הוא רב, ועושה כמו הקטנים הוא רבי אלעזר]!?

שהרי רב גדול הוא מרבי אלעזר, שהוא קדם לרבי יוחנן⁽⁴⁾ שהיה רבו של רבי אלעזר.⁽⁵⁾

אמר להו רב חסדא לבני בנותיו: **ואנא נמי כרברבי עבדי** [אף אני כגדולים אני עושה]! **דכי אתא רבין** [כאשר בא רבין מארץ ישראל לבבל] **אמר בשם רבי יוחנן** חבירו של רב:

אחד זה ואחד זה, קנתה, ואין הבעל אוכל פירות.

אמר רבא: הלכתא: המוכר שדה לאשתו, לא קנתה משום דלגלויי זוזי הוא דבעי, והבעל אוכל פירות.

ותמהינן עלה: תרתוי [הרי שני דינים אלו

סותרים זה את זה], כי "לא קנתה" משמע שאין לה בשדה כלום, ואילו "הבעל אוכל פירות" משמע שיש לה קנין בגוף הקרקע והוא אינו אוכל אלא פירות!?

ומשינינן: **לא קשיא:**

כאן — כלומר, מה שאמר רבי יוחנן: המוכר שדה לאשתו לא קנתה — בכגון שקנתה **במעות טמונין** שלא היו ידועים לבעל, ובזה אכן יש לומר דלגלויי זוזי הוא דבעי.

כאן — מה שאמר רבי יוחנן: קנתה, אלא שהבעל אוכל פירות — בכגון שקנתה **במעות שאין טמונין**, שהיו מעות אלו ידועים ומפורסמים לבעל, ולא שייך לומר בזה: לגלויי זוזי הוא דבעי.

דאמר רב יהודה: קנתה אשה מבעלה **במעות טמונין: לא קנתה;** אבל אם קנתה ממנו **במעות שאינן טמונין: קנתה.**

תנו רבנן:

אין מקבלין פקדונות:

לא מן הנשים שמא גנבו מבעליהן, ונמצא מסייע בידי עוברי עבירה, שאם לא יקבל מהם, מסתמא יחזירו למי שגנבו מהם.

ולא מן העבדים שמא גנבו מאדוניהם.

ולא מן התינוקות, שמא גנבו מבית בעל הבית שהם גרים שם!

4. נתבאר על פי הרשב"ם שהוכיח כן, ראה שם.

5. הוסיף הרשב"ם לבאר, שאף רבי אבא ורבי

נחמן והן רב הונא בר אבין, שאמרו את אותו הדין.